"ישיבישע בלאט"

"שאלות" ו"מראי מקומות" על ה"דף – היומי"

ברכות מג.

אמר רב לא שנו וכו', האם הנידון פה שמצד החשיבות יש הבדל בין יין לפת, או מצד אכילה ושתייה? עי' רא"ש סי' לג', ורא"ה וריטב"א, ומה הדין לגבי שאר דברים כמו פירות? עי' טוב"י קעד' באור הגר"א ריג' ג', ושעה"צ סק"ב, ולגבי שאר דברין שאינם אוכל? עי' תוס' מב. ד"ה הסבו, מג"א ריג' א' ובבאה"ל.

כל או"א נוטל ידו אחת, ומה עניינא של האי נטילה? עי' תוד"ה כל, מאירי ורשב"א, ב"י או"ח קנח', ומה שאח"כ חוזר ונוטל שתי ידיו? עי' מאירי ורשב"א וחי' הגר"א.

ולהאיך לישנא דאמר וכו', ומה שלא מקשה מהמשנה שמפורש בא להם יין אחר המזון אחד מברך לכולם? עי' תוס' חולין קו:, ועי' צל"ח

הואיל ואין בית הבליעה פנוי, ומה שא"א אז להוציא? עי' רש"י ותוס', רא"ש סי' לד' וברא"ה, ולענין הלכה: עי' שו"ע קעד' ח' וברמ"א, ועי' מ"ב סקי"ז.

תוד"ה הואיל בסופו, לענין ישיבה בהבדלה וקידוש: ע"ע רעא' י', רצו' ו',ועי' צל"ח למה כתבו זאת תוס' כאן, ובחזו"א יט' סק"ח הקשה דקידוש והבדלה הוי כברכת המצוות שהרי לכן אם יצא מוציא, וא"כ א"צ לא הסיבה ולא ישיבה.

ואמאי הואיל ונטל ידיו תחילה וכו', והאם גרסינן ליה ומה ביאור הסוגיא לפי זה? עי' רי"ף וראב"ד בהשגות על בעה"מ דל"ג ליה, ע"ע רשב"א ורא"ה, ועי' מרכה"מ ברכות ז' יב' באור גירסא דידן.

רב ורבי חייא וכו', באור מה מה שהקדים רב לרבי חייא, וכן מה שקרא לו רבי בר פחתי, עי' בן יהוידע.

א"ל רבי זירא וכו' והא לא קא ארח, ובאור הס"ד? עי' ב"ח ריש רטז', פנ"י צל"ח ומרומי שדה.

אמר רב חסדא וכו', ומה היה חידושו? עי' רש"י ותוס' רשב"א ורא"ה, והנ"מ ביניהם: עי' באה"ל רטז' יב'.

חוץ ממושק וכו', מהו, והאם מותר באכילה? עי' רש"י ורבינו יונה, פרישה רטז' ה', רא"ש ומעדני יו"ט כ', ט"ז ומג"א ריש רטז', חק יעקב שם סקט"ז ומקור חיים תסז' סק"ד

האי משחא דאפרסמון וכו', ובדיעבד אי ברכו עליה בורא עצי בשמים אי יצא? עי' רבינו יונה, ב" ח רטז' ה-ו, שעה"צ סקכ"ה.

האי כשרתא וכו', משחא כבישא וכו', באור הסוגיא והיוצא ממנו להלכה בענין ריח שאין לו עיקר: עי' רש"י, תר"י ורא"ש, וריטב"א, רמב"ם ברכות ט' ג' וכס"מ שם, טוב"י וב"ח רטז' סעי' ו-ז', ודרכי משה ריז' א'.

מסורת השס"

מאסדר קדרים לאחוריה . קדרא שקדרא בסמפר רכו החוטר הקלוס לאחוריו ומה שלאחור לפנים כדי לקרוס קדרא אחר להרלוס אכל עכסו כיום הסמיכה על סניו כריכים לסולקה ואין יודעים לסולכים : רמי לסו כו' . כדרמינן לעיל דע"כ מבני ליס לאוקומי כרייתא כהכי

אחרר קרעיה לאחוריה וקרע קרעיה אחרינא אמר נח בפשיטה הרב וברכת מזונא לא גמרינן עד דאתא ההיא סבא רמא לחו מתניתין אבריירא ושני לחו ביון דאמרי ניזיל וניכול לחמא בדוך פלן כהסבו דמי : הסבו אחד מברך : אמר רב לא שנו אלא פת דבעי הסבה אבל יין לא בעי הסבה רו' יוחנן אמר "אפילו יין נמי בעי הסבה איכא דאמרי אמר רב לא שנו אלא פת דמהניא ליה הסבה אבל יין לא מהניא ליה הסבה ורבי יוחנן אמר אפילו יין נמי מהניא ליה הסבה מיתיבי *ביצד סדר הסבה אורחין נכנסין ויושבין על גבי ספסלין ועל גבי קתדראות עד שיכנסו כולם הביאו להם מים כל אחד ואחד נוטל ידו אחת בא להם יין כל אחד ואחד מברך לעצמו עלו והסבו ובא להם מים אף על פי שכל אחד ואחד נטל ידו אחת חוזר ונוטל שתי ידיו בא להם יין אף על פי שכל אחד ואחד ברך לעצמו אחד מברך לכולם להאיך לישנא דאמר רב לא שנו אלא פת דבעי הסבה אבל יין לא בעי הסבה קשיא סיפא *שאני הרם דכנו דקא מהניא ליה הסבה לפת מהניא ליה הסבה ליין : בא להם יין בתוך המזון : *שאלו את בן זומא מפני מה אמרו "בא להם יין בתוך המזון כל אחד ואחד מברך לעצמו לאדר המזון אחד מברך לכולם אמר להם הואיל ואין בית הבליעה פנוי : והוא אומר על המזונמר כו' : מדקתני והוא אומר על המזונמר מבלל דאיבא עדיף מינה "דאמאי הואיל והוא נטל ידיו [6] תרלה באחרונה מסייע ליה לרב דאמר רב חייא בר אשי *אמר רב "הנוטל ידיו תחלה באחרונה הוא מזומן לברכה *רב ורבי חייא הוו יתבי קמיה דרבי בסעודתא א"ל רבי לרב קום משי ידך חוייה דהוה מרתת אמר ליה רבי חייא *בר פחתי עיין בברכת מזונא קאמר לך : אמר רבי זירא אמר רבא בר ירמיה "דאיתמר מברכין על הריח משתעלה תמרתו א"ל רבי זירא לרבא בר ירמיה והא לא קא ארח אמר ליה ולמשמיך המרציא לחם מן הארץ דמברך והא לא אכל אלא דעתיה למיכל הכא נמי דעתיה לארוחי אמר רבי חייא בריה דאבא בר נחמני אמר רב חסדא אמר רב ואמרי לה אמר רב חסדא אמר זעירי "כל המוגמרות מברכין עליהן בורא עצי בשמים חוץ "ממושק שמן חוה הוא שמברכין עליו בורא מיני בשמים מיתיבי אין מברכין בורא עצי בשמים אלא על אפרסמון של בית רבי ועל אפרסמון של בית קיסר ועל הדס שבכל מקום תיובתא אמר ליה רב חסדא לרב יצחק האי משחא דאפרסמון מאי מברכין עליה א"ל הכי אמר רב יהודה בורא שמן ארצנו א"ל בר מניה דר' יהודה רחביבא ליה ארץ ישראל לכולי עלמא מאי א"ל הכי אמר רבי יוחנן 'בורא שמן ערב אמר ר' אדא בר אהבה האי כשרתא מברכין עליה בורא עצי בשמים אבל משחא כבישא לא ורב כהנא אמר אפילו משחא כבישא אבל משחא מחינא לא נהרדעי אמרי "אפי' משחא מחינא אמר

מוספסת פ"ד

מוספסת פ"ד

כל מ"ש עד כלאחריהו

לקמן מה:

[שם]

פי' כר גדולים [מסת ג. ופס מהש"י כן מגדולים ומרימים לעיל יגן]

כל אחד טוטל ידו אחת . מפני *כבוד הברכה ולא דמי לנוטל ידיו לפירות דהוי מנכי הרוח מנכי הרוח קמיה ידיו : בא להם יין וכו' . תנ"ל דיין שלפני המזון שוטר יין שלאחר המזון כ"ש זה שלפנינו הוא שתני הכא כיון שמעלו להסב הוי שבו מקום ולריך לברך : דואיל ואין בית הבליעה פנוי . וי"מ כשלותנו סברי מוכי ויסס מניחין לאכול כדי לעמוד הברכה ולענות אמן שיכיו שהורים וכן מעמש בירושלמי נבי הך ברייתא ה"מ כאוכלין אבל בסבל הבית פעור מפני שסבל פוגים אבל בסבל הבית תני רבי חייא אם בסבל הבית בתוך ביתו ואין בריאה לרבינו אלחנן דבינן שסקנו חכמים שיברך כל אחד לעצמו ליבו יוצא בלא בברכת חבירו וגם שלא התאוה בין פנוי לבתיבו פנוי דאתי למטעי וסמוך והמעיב יש מפרש שפוטר לאחרים לבולי עלמא דסבי מעמש המוב לעצמו והמעיב לאחרינו שהם שוחים ממנו וכיבו יחיאל היה אומר דאם כל אחד ואחד מברך לעצמו אין בית הבליעה פנוי ולא פליג בין המוב ובין ברכת היין דמשום הא מעמא המוב לדידיה ומעיב לאחרינו אינו פוטר אחרים הא המעיב שייך אפי' אלא בפני המעיבין לו כדאמרי' לקמן בפרק הרואה (דף נמ:) אמרו לו ילדה אשתך זכר אומר ברוך המוב והמעיב המוב לדידיה והמעיב לאחרינו אע"פ דאין אחרים אלא אינו אכל לריך עיין קלת מהבדלה שאינו מבדילין ומעומדים היאך אינו פוטרין זה את זה מיין ומהבדלה אחרי שאין אינו לא יוכלים ולא מסובין ומעמא י"ל מפני שבוכמין עצמן אמרו לדי לעלות ידי הבדלה קבעי נמי אמולה מילתא ולכך נלוה ומוצ למבדיל וגם לשומעים שישבו בשעת הבדלה שלא יהיה נראה כקבע ופוטר אותם : בל המוגמרים מברכין עליהן בורא עצי בשמים . תנ"ל מגמרים ואין עצי בשמים בעין: ועל הדס שבכל מקום . בעל הלכות גדולות גרס הדס וכל דמי תיובתא ומשני הגא הדס וכל דמי לית לה סמנא . עי' לעיל ריש מ"ק ובגרסי' ריש אקה וכמוש"ל ריש מגן :

בלילין הדשים [גמ' שלוי מסם דמגו דקלא עי' לעיל ריש מסנה. מהגיל ריש אקה וכמוש"ל ריש מגן :]

עין משפט נר מצוה

[ו] מי' מ"ש מיים מכמים מקנה. ריש כל מעיטלו מי' ולא הגיגה יח: ריש המעגל]

[ז] מי' מ"ש מ"ל מכבל מכבלין מ"ש מ"ש מ"ש

ברכות מג:

בורא עצי בשמים, עשבי בשמים, והאם כאן יש ענין להקדים עצי לעשבי כמו העץ לאדמה, וכן האם כשברך עשבי על דבר שברכתו עצי האם יצא בדיעבד? עי' ב"י וב"ח רטז' ח', עי"ש דרכי משה אליה רבה, מג"א ופרמ"ג, והאם כשיש 'מיני' יכול לברך כליו ולפטור הכל? עי' טור בשם הרמב"ם ורב עמרם, ב"י וב"ח פרישה וטז'.

דמורח באתרוגא או בחבושא אומר בכוך שנתן וכו', ומה הדין במריח קנה וקינמון שאינם פירות? עי' רא"ש, פרישה סק"ט, ב"ח וא"ר סק"ט, ולגבי ורד, ומי ורד: עי' רא"ש ושו"ת הרשב"א ח"א שצז', רשב"א כאן, מג"א סק"ז באור הגר"א שעה"צ,

תוד"ה האי כתבו דכשבא לאכול אינו מברך, ועי' באור הגר"א רטז' סק"ד מש"כ דהרא"ש פליג, ועי' באורלכה ס"ב וחזו"א לח' סק"ו. ולגבי אתרוג של מצוה האם מברכים על ריחו? עי"ש מחלוקת ראשונים בטור, ועי' באור הלכה סעי' יד', וחזו"א לה' ה'

לע"נ הג"ר חיים בן-ציון בה"ג רבי משה זצ"ל נלב"ע טו' כסלו תשעח'
לתגובות הערות והארות ולקבלת הדף בדוא"ל מידי יום ניתן לפנות ל-
7652935@gmail.com או בין הסדרים למספר - 0527652935

שבמ והדם. הלי סמן להריח הוא דלי להשביר האומאת הוא הדי מתריגן בפרקין אלו הבריס (לקמן נב.) דלתין מברכין עליו: דקא מבריר. כך כתוב בספרים שלנו ובפירוש רש"י אבל בלשון הרמב"ם לא נמצא כן: לחלפים מסק כרכא מסמנים אלא הוא: גורם בספרו ולא הוא וכו': **דראי** מלון המורה בתרגומא ומחבר מבורך וכו'. והוקא כמפרש בהם אבל אם כה לאמרו מהם לוקלבכך ברכם ריח כי אם ברכה תכילה: בלוקלי

אמר רב נידל אמר רב האי *המלך מברכין **עליה בורא עצי בשמים אמר רב חנאל** אמר רב הני *הלפי דימא מברכין עליהו **בורא עצי בשמים אמר מר זוטרא מאי קראה** *והיא העלתם הגנה והמבמם בפשתי העץ (רב משרשיא אמר) האי 'גרקים דגנוניהא **מברכין עליה בורא עצי בשמים** דדברא **בורא עשבי בשמים אמר רב ששת אמר רב הני** *מגלי מברכין עליהו **בורא עשבי בשמים אמר מר זוטרא מאי כאן דמורח באתרוגא** או בחבושא אומר ברוך שנתן ריח טוב בפירות אמר רב יהודה * **והאי כאן** דנפיק ביומי ניסן וחזי אילני דקא מלבלבי אומר ברוך שלא חיסר בעולמו כלום וברא בו בריות טובות ואילנות טובות להתנאות בהן בני אדם אמר רב זוטרא בר טוביה אמר רב 'כמין שמברכין על הריח שנאמר *כלה נפשה דאמרה תחלל יה איזהו דבר שהנשמה נהנית ממנו ואין הגוף נהנה ממנו הוי אומר זה הריח ואמר רב זוטרא בר טוביה אמר רב עתידים *בחדרי ישראל שיהנו ריח טוב כלבנון שנאמר *ילמו יונקותיו ויהי כזית הודו וריח לו כלבנון: ואמר רב זוטרא בר טוביה אמר רב מאי דכתיב *את הכל עשה יפה בעתו מלמד שכל אחד ואחד יפה לו הקב"ה אומנתו בפניו אמר רב יוסף מאי דכתיב *אמר רב פפא הוינן דאמרי אינשי תלה ליה קרא לדבר אחר *ואהוי דידיה עביד ואמר רב זוטרא בר טוביה אמר רב אבוקה כשנים ודרך כשלשה איבעיא להו אבוקה כשנים בהדי דידיה או דילמא אבוקה כשנים לבר מדידיה ת"ש ודרך כשלשה אי אמרת בשלמא בהדי דידיה שפיר אלא אי אמרת לבר מדידיה ארבעה למה לי והאמר מר לאחד נראה ומוציק לשנים נראה ואנו מוציק לשלשה אינו נראה כל עיקר אלא לאו שמע מינה אבוקה כשנים בהדי דידיה שמע מינה: *ואמר רב זוטרא בר טוביה אמר רב ואמרי לה אמר רב דנא בר ביזנא אמר רבי שמעון חסידא ואמרי לה אמר רבי יוחנן משום רבי שמעון בן יוחי נוח לו לאדם שיפיל עצמו לתוך כבשן האש *ואל יליבן פני חברו ברבים מגלן מתמר שנאמר *היא מוצאת וגו': היר חביאו לפניו שמן והדס ב"ש אומרים מברך על השמן ואח"כ מברך על ההדס וב"ה אומרים *מברך על ההדס ואח"כ מברך על השמן אמר ר"ג אני אבריינ שמן זבוט לריחו וזבוט לסיכתו הדס לריחו זבוט לסיכתו לא זבוט *א"ר יוחנן הלכה כדברי המכריע רב פפא איקלע לבי רב הונא בריה דרב איקא אייתי לקמייהו שמן והדס שקל רב פפא בריך אהדס ברישא והדר בריך אשמן אמר ליה לא סבר לה מר הלכה כדברי המכריע אמר ליה **הבי אמר רבא** (ה) **הלכה כב"ה** *ולא היא [ה] *לאשתמטי נפשיה הוא דעבד היר *הביאו לפניהם שמן יין ב"ש אומרים אותו השמן ביומנו ואת היין בשמאלו מברך על השמן וחזר ומברך על היין ב"ה אומרים אותו את היין ביומנו ואת השמן בשמאלו מברך על היין וחזר ומברך על השמן וטרי בראש השמש ואם שמש ה"ה הוא טחו בטחול מפני שנגאי לתלמיד חכם לצאת לשוק כשהוא מבושם היר ששה דברים נגאי לו לתלמיד חכם אל יצא כשהוא מבושם *לשוק *ואל יצא יחידי בלילה ואל יצא בבעלים המטולאים ואל יספר עם אשה בשוק ואל יסב בחבורה של עמי הארץ ואל יכנס באתרוגה לבית המדרש ויש אומרים אף לא יפסיע פסיעה גסה ואל יהלך בקומה זקופה *אל יצא כשהוא מבושם לשוק אי"ר אבא בריה דר' חייא בר אבא אמר רבי יוחנן במקום שחשודים על משכב זכור אמר רב ששת לא אמרן אלא בבגדי אבל בגופו ויעה מעברא ליה אמר רב פפא * *ושערו בבגדו דמו ואמרי לה בגופו דמו *ואל יצא יחידי בלילה משום חשדא ולא אמרן אלא דלא קביע ליה עידנא אבל קביע ליה עידנא מודע ידיע דלעידניה קא אזיל *ואל יצא בבעלים המטולאים מסייע ליה לרבי חייא בר אבא *דאמר ר' חייא בר אבא נגאי הוא לתלמיד חכם שיצא בבעלים המטולאים איני והא ר' חייא בר אבא נפיק אמר מר זוטרא בריה דרב נחמן בטולאי על גבי טלאי ולא אמרן אלא בפנרא אבל בגילדא ליה בה ובפנרא [ה] לא אמרן אלא באורחא אבל בביתא ליה בה ולא אמרן אלא בימות החמה אבל בימות הגשמים ליה בה *ואל יספר עם אשה בשוק אמר רב חסדא ואפילו דיא אשתו חגיא נמי הבא אפילו היא אשתו ואפילו היא בתו ואפילו היא אחותו לפי שאין הבל בקאין בקרובותיו *ואל יסב בחבורה של עמי הארץ מאי טעמא דילמא אתי לאמשוכי בתייהו ואל יכנס באתרוגה לבית המדרש משום דקרו ליה *פשיע ויא *אף לא יפסיע פסיעה גסה דאמר מר *פסיעה גסה נוטלת אחר מתיק ממאור עיניו של אדם מאו תקנתיה להדריה בקדושא רבי שמעי *ואל יהלך בקומה זקופה דאמר מר [ה] המהלך בקומה זקפה אפילו ארבע אמות באילו דוחק רגלי שכינה דכתיב *מלא כל הארץ כבודו: מתניתין

[פיל אמר רב פרשרשיא]

[ביש יפ.]

[פיל בתרוי ישראל שלא מתבטו בזמנם חטא שיהנו ומה עליו]

[גי' הסברון היא לחדרידי אוריל ע"ש מון קב]

ל"ה נגב. מתוכם סוב סוסה יז

[ע' תוספות סנהדרין כה.ד"ה לון ומה ביין קנון. ריש סנהדרין]

[סוטה פיא]

[ע' חולין לח. סנהדרין יזיכו]

[שבת קיד. ניים]

נגבו ולא הרגה לא הסמוטו נגאים. שיי הקרבן ברה ביאורלאלי מוכ.ובי' בתוספות דף הרגים ריש ומר מן דין: דשביר ליה סמלך דבי הוצל מון שבב. בהלמרינן לחריב מבי קבלי. מוסלה דיקנלי לא מבי יסמון. ומסר אמר דבי מרגלי (נחלים נלמלי). ובלי. ולבי. אל הטוהר (בכלתבת ל' יד) ונגלים שם: רשביר ליה מגלן על הלמון מדולא שמן מכרב. מי נקמן ר"ג ע"ל כרבי ליה לון מברכין עליו:

[ל"ל אמר רב פרשרשיא]

[ביש יפ.]

[גי' הסברון היא לחדרידי אוריל ע"ש מון קב]

[ל"ל בתרוי ישראל שלא מתבטו בזמנם חטא שיהנו ומה עליו]

[ע' תוספות סנהדרין כה.ד"ה לון ומה ביין קנון. ריש סנהדרין]

[סוטה פיא]

[ע' חולין לח. סנהדרין יזיכו]

[שבת קיד. ניים]

[ל"ה נגב. מתוכם סוב סוסה יז]

[ל"ה נגב. מתוכם סוב סוסה יז]

[ל"ה נגב. מתוכם סוב סוסה יז